

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Tunaholmsskolan

Läsår 2023/2024

Antagen
Mariestad
2023-10-31

Typ av styrdokument: Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Beslutsinstans: Rektor

Datum för antagande: 2023-10-31

Diarienummer:

Dokumentet gäller för: Tunaholmskolan

Giltighetstid: 2023-2024

Tidpunkt för aktualisering: Hösttermin 2023

Dokumentansvarig: Rektor Veronica Grankvist

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärenden, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	9
3.1 Metod/kartläggning	9
3.2 Kränkande behandling	9
3.3 Sexuella trakasserier	10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	11
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	18
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	20
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	20
4.2 Medarbetares delaktighet.....	20
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	21
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	21
5.1 Rutin vid konflikt mellan elever	21
5.2 Rutin när elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan elev	22
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar elev	23
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	24
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev	24
5.6 När verksamheten diskriminerar elev.....	24
6. Referenser	25
7. Bilagor	26
7.1 Definitioner.....	26
7.2 Lagstiftning och styrdokument	27
7.3 Anmälningsskyldighet	29

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tunaholmsskolan plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder (främjande)	Åtgärd uppfylld
Planera tillsättning av vikarie och annan tillfällig personal så att vi till största mån kan tillgodose elever och elevgrupper utifrån deras behov.	Delvis
Fokus på sexualitet, samtycke och relationer för att främja elevers hälsa och välbefinnande genom att bidra till förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av samtycke och att göra självständiga val.	Ja
Likvärdigt arbete personalgruppen: Komma till samhandling i det som överenskommits samt upprätthållande av ordningsregler och övriga rutiner och regler för främjande av studiero och trygghet.	Delvis

Föregående läsårs åtgärder (förebyggande)	Åtgärd uppfylld
Språkbruk Medvetandegöra språkets betydelse för trygghet och studiero och förtydliga vad oönskat kränkande språkbruk kan leda till. Vidare hur	Delvis

diskrimineringsgrunderna är kopplade till samhällets lagar i stort samt till brottsbalken.	
Sexuell läggning, heteronormen Normer kring sexuell läggning och problematisering av heteronormen som kontinuerligt inslag i ämnesundervisningen. Hur och när varje ämne berör detta i ämnesundervisningen specificeras för att få helhetsbild.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under läsåret har vi haft 56 kränkingsanmälningar som mestadels har handlat om verbala kränkningar 38 procent, och fysiska kränkningar 32 procent. Fyra anmälningar har varit kopplade mot diskrimineringsgrunderna varav en mot sexuella trakasserier. Kränkningarna har skett främst i klassrum (29%) och korridor (14% procent). Majoriteten av kränkningar sker i åk 7 (40%) därefter åk 8 (29%) och åk 9 (25%). Mellan årskurs 8 och 9 skiljer bara två ärenden.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärenden, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vikarietillsättning

Inför detta läsår så har vi återigen haft bekymmer med hög frånvaro av personal på grund av sjukdom. Dock har vi under detta läsår haft framgången att ha tre vikarier som funnits med oss under hela läsåret vilket har bidragit till ett lugn hos både personal och elever då man kunna bygga upp en relation till dessa tre. Skolan har också kunnat matcha vikarie med grupp och klass på ett bättre sätt utifrån kännedom och relation. Men trots detta så har vi behövt ställa in alltför många lektioner. Det i sig leder till oro i mellanrummen. Vi behöver fortsätta diskussionen i arbetslagen om hur vi, vid vikariebrist, i högre grad kan lösa bemanning på lektionerna.

Fokus på sexualitet, samtycke och relationer och aktivt arbete med sexuell läggning och heteronormen

Med anledning av den nya läroplanen Lgr 22 som börjar gälla 1 juli 2022 har skolan fått ett tydligare ansvar för området sexualitet, samtycke och relationer samt maktstrukturer kopplade till kön. I och med detta så har Tunaholmsskolan arbetat aktivt med att belysa ämnet i all undervisning. I NO har man under flera veckor fokuserat på olika aspekter av exempelvis hbtq+ samt sex, relationer och samtycke. I SO har man fokuserat på lag och rätt samt positiva normer och normer som är osunda och destruktiva. Vidare har vissa årskurser arbetat med material från ECPAT som är en ideell organisation som arbetar mot alla former av kommersiell sexuell exploatering av barn, även kallat barnsexhandel, vilket inkluderar barnpornografi, barnsexturism och trafficking – människohandel med barn i sexuella syften. I svenskan har eleverna fått läsa en bok som handlar om ett samkönat par för att öka förståelsen och acceptans kring olika människors livsval samt öka tanken om allas lika värde. Dock ser vi att det fortsatt är svårt för vissa lärare att veta hur man kan diskutera och koppla sexualitet, samtycke, relationer och sexuell läggning/heteronormerna till sitt ämne. Vidare ser vi även att det fortsatt finns elever som har svårt att acceptera andra människors livsval och utifrån skolenkäten så är det bara 65 % som anser att olika sexuella läggningar accepteras. Ett aktivt arbete för att öka acceptansnivån behövs och kommer att prioriteras.

Likvärdigt arbete i personalgruppen

I föregående plan D och K skrev vi fram att ett arbete för att öka likvärdigheten i personalgruppen bör göras. Arbetslagen skulle upprätta handlingsplaner för att agera samstämmigt kring t ex hantering av grupprum, mobiler, sena ankomster etc. Detta inkluderades dock inte i kvalitetsverktyget 22/23 vilket troligen gjorde att det föll bort. Det framgår i arbetslagens kvalitetsverktyg att mer samsyn och samgörande behövs. Under detta läsår sker ett mer riktat och aktivt arbete i det arbetslag som tar emot våra sjuor. Vi har även skrivit in aktiviteter som ska främja likvärdigt arbete i personalgruppen i årets kvalitetsverktyg och kommer därför att fortsätta arbetet kring detta.

Aktivt arbete för ett förbättrat språkbruk

Under läsåret så har ett utav fokusområdena legat på att medvetandegöra språkets betydelse för trygghet och studiero och förtydliga vad oönskat kränkande språkbruk kan leda till. Vidare hur diskrimineringsgrunderna är kopplade till samhällets lagar i stort samt till brottsbalken. I vissa ämnen så har man valt ut böcker och filmer som är kopplat till språkbruk men upplevelsen är också bland vissa arbetslag att man inte riktigt fått till ett bra arbete med detta. Det fanns också en tanke om att biträdande rektor och skolkurator skulle ha en dragning för lärarna om språkbruket kopplat till brottsbalken men på grund av omorganisation i skolledningen så blev detta inte av. Att arbetet med språkbruket inte blev som tänkt skulle kunna förklara de låga resultat i skolenkäten där bara 65 % upplever att lärare reagerar vid dåligt språkbruk. Då språkbruket har varit ett bekymmer över tid på Tunaholmsskolan krävs aktiva åtgärder i arbetet under läsår 2324.

Kränkningssärenden/diskriminering och sexuella trakasserier

En återkommande analys som stämt in de senaste åren är att kränkningsärenden blir färre med elevernas ålder och mognad och att en stor majoritet av ärendena ligger i åk 7. Resultatet tror vi är kopplat till graden av relationsskapande som hunnit ske i grupperna, utifrån de risker vi identifierat avseende nya och blandade elevgrupper. Det är en stor utmaning att helt främja och förebygga för kränkningsärenden i åk 7 eftersom vi som personalgrupp, trots noggranna överlämningar, heller inte ännu känner eleverna tillräckligt. Därav tror vi att detta är en bild som kommer att stå sig över tid. Men ett strukturerat, likvärdigt trygghetsarbete i mottagandet av nya grupper i årskurs 7 är nödvändigt för att främja och förebygga kränkningar.

Orsaker till de verbala kränkningarna är ofta ett socialt umgängessätt som är gränsöverskridande och kränkande i språkbruk som en del av det sociala samspelet. Detta märks även i elevenkäten där hälften av eleverna själva uttrycker att språkbruket på skolan inte är vårdat. Detta är en siffra som varit liknande de senaste åren. Enbart hälften av eleverna anser även att lärare reagerar/säger till elever med dåligt språkbruk. Vi ser ett fortsatt behov av arbete med att förebygga ett ovårdat och kränkande språkbruk. Personal behöver även i högre grad reagera/agera vid användning av dåligt språkbruk. Ungefär 65% av eleverna upplever att lärarna markerar vid dåligt språkbruk. Vidare upplever vi en okunskap hos eleverna kring allvargraden i vissa kränkningar och att de faktiskt ibland kan vara lagbrott enligt brottsbalken. Därav behöver vi även arbeta för att medvetandegöra denna koppling.

Väldigt få ärenden (fyra stycken) är kopplade till diskrimineringsgrund, och enbart ett ärende under läsåret har kopplats till sexuella trakasserier. Vid närmare granskning av dessa ärenden visar det sig att enbart ett av ärendena är kopplade till diskrimineringsgrunderna. Att vi enbart har haft ett ärende gällande sexuella trakasserier känns orimligt. Slutsatsen vi drar utifrån detta är att det fortfarande råder okunskap gällande diskrimineringsgrunderna bland personal. En förklaring till den låga siffran gällande sexuella trakasserier är att det finns ett stort mörkertal, kränkningarna anmäls inte och det kan bero på att eleverna är benägna att ”utstå” kommentarer och beröring av ovälkommen sexuell karaktär. Reflektionen är att vi behöver fortsätta arbetet med att informera och sprida kunskap kring normer och värden och begrepp kopplat till diskrimineringsgrunderna främst gällande kön och sexualitet. Elevenkäten visar att 35% av eleverna upplever att det inte finns acceptans för olika sexuella läggningar på skolan. Elevenkäten visar även att 11% (ökning sedan tidigare mätning) av eleverna upplever det saknas acceptans för olika trosuppfattningar/religioner. Arbetet med kränkningsärenden med fokus på diskrimineringsgrunderna behöver därför fortsätta.

Även om siffran gällande kränkningar i klassrum har sjunkit från föregående läsår (från 37% till 29%) anser vi att detta är något vi aktivt måste arbeta vidare med. Att kränkningar kan äga rum på lektionstid tror vi kan bero på olika faktorer såsom vikarieledda lektioner och när elever lämnas ensamma utan tillsyn i t ex grupperum. En annan upplevelse som delas av personal och Elevhälsoteamet är att alltmer av elevernas fokus och energi läggs på social interaktion och att hävda sig

eller förhålla sig till övriga elever i klassrummet, vilket resulterar i sämre fokus på undervisning. Detta är av naturliga skäl särskilt tydligt i årskurs 7 där trygghet ännu inte finns och eleverna är nya för varandra. Lärare får då utmaningar i att upprätthålla en god studiero och fokus på undervisningen. Detta sammantaget kan resultera i konflikter och kränkningar i klassrummet. Arbetet med språkbruket kommer även i år att specificeras i de förebyggande aktiva åtgärderna.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Skolenkät bland eleverna, trygghetsvandringar, personals utvärderingsfrågor, arbetslagens kvalitetsverktyg, observationer och samtal, samt analys från föregående års plan är de metoder som använts för kartläggningen av risker och hinder i verksamheten.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Nya och blandade elevgrupper där elever kan ta till negativa attityder/kränka eller trakasserar annan elev eller elever.</p>	<p>I skolstart varje läsår möts nya elever och lärare i olika ämnen och situationer. I detta relationskapande kan det finnas risk för kränkningar och trakasserier i sin lära känna-process innan man känner sig trygg i sin nya miljö/situation.</p> <p>Vidare finns det friutrymmen under skoltid vid rasttid och i omklädningsrum där vuxna inte alltid är eller kan vara närvarande. Detta skapar utmaningar för våra elever som i sin osäkerhet eller oförmåga tar till negativa redskap i det sociala samspelet. Det är en del av människors samvaro och i alla sammanhang där människor möts finns risk för konflikter.</p> <p>För att främja relationsskapandet och minska risken för kränkningar görs insatser inom ramen för trygghet och studiero. Dessa hinder och risker arbetas med inom Tunaholmsskolan inarbetade organisation med vuxentäthet, rastvärdsscheman samt främjande schemaläggning och specificeras inte längre i</p>

	främjande åtgärder. Arbetet följs upp i kvalitetsverktygen för enheten.
När vikarier och annan tillfällig personal behöver tillsättas på grund av att ordinarie personal inte kan vara på plats.	<p>Vikarier eller annan tillfällig personal har inte alltid samma kännedom och relation till eleverna som den ordinarie personalen. Detta kan skapa en osäkerhet hos flera elever och elevgrupper. Frekventa vikarier över en längre tid innebär högre risk för bristande trygghet och studiero samt fler kränkingsärenden.</p> <p>För att minska risken för detta har Tunaholmsskolan arbetat aktivt med att använda samma vikarier över tid samt matcha vikarie till grupp och klass för att öka trygghet och studiero bland våra elever. Detta är något som vi på Tuna kommer att fortsätta sträva efter även fortsättningsvis. Därav kommer detta inte specificeras som en aktiv främjande åtgärd i kommande plan utan följas upp i kvalitetsverktygen för enheten.</p> <p>Det finns även en förväntan på ordinarie personal att till viss del täcka upp för kollegors frånvaro.</p>
När personal ibland inte lyckas hålla det som överenskommit faller de regler och rutiner vi satt för att säkra upp tryggheten för våra elever och elevgrupper.	<p>Det kan finnas olika orsaker till svårigheter att upprätthålla överenskommelser och komma till samhandling i personalgruppen, såsom tolkningar, upplevd arbetsbelastning, eller egna värderingar. Vi behöver fortsätta arbetet med att vuxenvärlden ska hålla ihop om det som överenskommit samt att regler och rutiner följs.</p> <p>För att minska risken för detta kommer insatser att göras under planens främjande åtgärder.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
--	--

<p>Risker för sexuella trakasserier kan finnas i miljöer där många ungdomar samlas och där det saknas vuxennärvaro.</p>	<p>Skolans miljö representerar samhället i stort och där sexuella trakasserier är ett problem i samhället lika så är det i skolan. Men utifrån de kränkingsärenden som inkommit under läsåret 22/23 har bara några enstaka fall berört sexuella anspelningar. En orsak till detta kan vara åldern på våra elever och att detta kanske är vanligare rörande lite äldre elever. En annan orsak kan vara en normalisering kring vissa beteenden där man inte uppfattar att det är sexuella trakasserier. Utifrån det tror vi att det finns ett mörkertal.</p> <p>Med anledning av den nya läroplanen Lgr 22 som börjar gälla 1 juli 2022 har skolan fått ett tydligare ansvar för området sexualitet, samtycke och relationer samt maktstrukturer kopplade till kön. Utifrån detta så kommer Tunaholmsskolan att arbeta med detta som en främjande åtgärd även om området i sig inte har framträtt som ett prioriterat område utifrån risker och hinder. Sexualitet, samtycke och relationer ingår även i undervisningen inom ramen för lärarens ordinarie planering och ämnesövergripande arbete.</p>
---	---

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Risken för att man diskriminerar utifrån kön påverka samhället i stort och således även i skolan. Till exempel att man utgår ifrån ett maskulint eller feminint perspektiv i könsrollerna vilket begränsar alla kön.</p> <p>Risken finns även att killar tar större talutrymme och plats i det sociala samspelet.</p> <p>Risk för sämre studieresultat både för killar och tjejer</p>	<p>Orsaken till att vi i skolan kan vara en del som bidra till diskriminering utifrån kön är dels att vissa ämnen (och yrken) traditionellt sätt varit mer mans- eller kvinnodominerade, t ex trä- och metallslöjd, textilslöjd, hem-och konsumentkunskap och således även litteraturen.</p> <p>Återkommande forskning påvisar att detta är ett bekymmer i de svenska skolorna och orsaken till detta kan vara maskulinitetsnormen om att killar ska synas, höras och ta plats. På Tunaholmsskolan ser vi detta tydligt i det sociala samspelet samt att pojkar är överrepresenterade i kränkingsärenden.</p> <p>Risk för sämre studieresultat bland pojkar finns statistiskt säkerställt nationellt utifrån betygsresultat och ett socialt umgängesmönster som ofta är normstyrt (utifrån kön och sexualitet) samt en uppfattad antipluggkultur i vissa grupper. Dock fanns det, läsåret 22/23, ingen noterbar/större diskrepans på Tuna avseende flickors och pojkars meritpoäng i någon årskurs eller i behörigheten till gymnasiet.</p> <p>Utifrån ovanstående risker och hinder samt statistik och forskning om diskrepans i lärande och skolresultat utifrån könsroller fortsätter det löpande arbetet med att utmana normer kopplat till kön utifrån läroplanens kapitel 1 och 2.</p>

<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Indelning av elever i tjej- och killgrupper som kan få konsekvenser för den enskilde eleven som inte upplever sig falla inom dessa grupper.</p> <p>Omklädningsrummen är uppdelade utifrån biologiskt kön som kille och tjej vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p> <p>Läromedel utgår ofta från heteronormen.</p>	<p>Traditionellt finns det en vana i skolan och i samhället i stort att vilja dela in grupper utefter kön. Detta är något vi inom ramen för undervisningen undviker så långt det är möjligt.</p> <p>Orsak till detta är att Tunaholmsskolan är en gammal skola med gammal arkitektur och således inte är anpassad utifrån dagens behov. Dock finns ett läsbart separat omklädningsutrymme som kan vara en möjlighet. I vissa omständigheter finns även möjlighet att använda separat omklädningsrum som vanligen används av läraren.</p> <p>Många av våra läromedel är gamla och är inte anpassade för dagens behov. Dock finns det idag fler läromedel som utgår ifrån ett mer normmedvetet perspektiv och som skola arbetar vi aktivt med att välja ut de läromedel som visar på könsöverskridande identitet eller uttryck.</p> <p>Utifrån ovanstående risker och hinder fortsätter det löpande arbetet med att utmana normer kopplat till könsöverskridande identitet och uttryck utifrån läroplanens kapitel 1 och 2.</p>
---	---

<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Stereotypa föreställningar om etniska och religiösa grupper som eventuellt uttrycks på skolan samt inom media och läromedel.</p> <p>Modersmåls lärare och studiehandledare finns inte på alla språk i kommunen vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Stereotypa föreställningar om olika grupper kan verka direkt eller indirekt diskriminerande på individen. Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa normer samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring olika etniska och religiösa grupper. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media.</p> <p>Dock visar skolans enkät på en upplevd hög acceptans för etnisk tillhörighet där 98 procent av eleverna svarar stämmer helt eller ganska bra på frågan ”På min skola accepteras alla oavsett etnisk bakgrund”. Detta skulle kunna förklaras med att vi är en skola med stor variation på etnisk tillhörighet och olika religioner vilket då faktiskt utgör normen på vår skola.</p> <p>Som skola erbjuder vi även studiehandledare och modersmålsundervisning, dock har vi ett problem när det gäller vissa språk eftersom det ibland inte finns någon modersmålsundervisare att tillgå i kommunen och rekrytering är svår.</p> <p>Utifrån goda resultat i skolenkäten kring etnicitet fortsätter det löpande arbetet med att utmana normer kopplat till etnisk tillhörighet utifrån läroplanens kapitel 1 och 2 och ej som prioriterat område.</p>
---	--

<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Skolans verksamhet är inte anpassad utifrån tex. fastaperioder eller bönestunder som förekommer inom vissa religioner eller trosuppfattningar. Detta kan få konsekvenser för den enskilde individen.</p> <p>Det har i enstaka fall förekommit att elever använder ett negativt språkbruk kring religion eller annan trosuppfattning.</p>	<p>Svensk skola baseras på etik efter kristen tradition och västerländsk humanism vilket sätter ramarna för möjligheterna att anpassa verksamheten till andra trosuppfattningar och religioner. Detta kan ibland skapa svårigheter för elever med annan religion eller trosuppfattning. Som t ex vid Ramadan där elever upplevs orkeslösa och har svårt att prestera i skolan. Dock har vi möjlighet för elever med behov av att få be under skoltid att använda sig av vårt vilorum samt erbjuder anpassad kost under skollunchen.</p> <p>Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer och hyser samma fördomar som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring olika religioner och trosuppfattningar. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media, samt arbeta kring språkbruk och tydliggöra ramarna för vad som är accepterat och inte.</p> <p>Resultatet på frågan ”På min skola accepteras alla oavsett religion eller annan trosuppfattning” i skolenkäten har minskat något mellan mätningarna under höstterminen och vårterminen (från 93% till 89 procent). Vi är dock relativt nöjda att så många elever anser att acceptansen är hög för olika trosuppfattningar. Förklaringen till detta är att Tunaholmsskolan är en skola med stor variation på etnisk tillhörighet och olika religioner vilket då utgör normen på vår skola. Vi bör dock följa upp siffran vid nästa mätning för att se om det är en nedåtgående trend eller om det var en tillfällig nedgång.</p> <p>Utifrån goda resultat i skolenkäten fortsätter det löpande arbetet med att utmana normer kopplat till religion och trosuppfattning utifrån</p>
--	--

	läroplanens kapitel 1 och 2 och ej som prioriterat område.
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Klassrummen i nuvarande fysiska utformning ger inte alltid en lärmiljö som passar alla. T.ex. har alla klassrum inte tillgång till grupprum och det finns inte hissar till alla lokaler på skolan.</p> <p>Utbildningen är inte alltid utformad så att alla elever kan tillgodose sig den. Skolan har i uppdrag att anpassa undervisningen för att göra den tillgänglig för alla.</p> <p>Det finns bra kompensatoriska hjälpmedel, men dessa används inte alltid av eleverna då man inte vill ”sticka” ut. Variation på lärarnas förtroenhet med olika verktyg påverkar också graden av tillämpning i undervisningen.</p>	<p>Tunaholmsskolan är byggd på 60-talet med olika tillbyggnader och renoveringar genom åren. Byggnaden i sig och undervisningslokalernas utformning sätter vissa ramar för hur vi kan utforma utbildningen vilket ibland försvårar möjligheten att säkerställa en tillgänglig utbildning för alla. Av skolenkäten framgår dock att 91 procent tycker att utrymmena är anpassade så att alla elever har tillgång till de olika lokalerna trots eventuella funktionshinder.</p> <p>När det gäller undervisningens tillgänglighet beror detta på många faktorer såsom skolans organisation i stort, samt lärares utbildning, erfarenhet och kompetens. Att skapa en tillgänglig utbildning för alla elever är ett av skolans huvuduppdrag och kommer att vara ett fokusområde under läsåret 23/24.</p> <p>Detta arbete sker löpande inom ramen för skolans kvalitetsarbete under läsåret och är därför inget aktivt fokusområde inom ramen för planen mot diskriminering och kränkande behandling under läsåret 23/24.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>I språkbruk bland elever använder man ibland sexuell läggning som ett skällsord (bög, homo, osv).</p>	

<p><i>Ålder</i></p> <p>Några hinder eller risker har inte uppmärksammats kring ålder.</p>	<p>Beror detta på att det inte finns några eller har vi svårt att tolka diskrimineringsgrunderna ålder. Trots att inga risker eller hinder har uppmärksammats så kommer diskrimineringsgrunden ändå att lyftas i samtal och undervisning kopplad till diskrimineringsgrunderna och läroplanens kapitel 1 och 2.</p>
---	---

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tunaholmsskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
<p>Likvärdigt arbete i personalgruppen. Komma till samsyn och samhandling gällande det som överenskommit gällande t ex grupprum, sena ankomster, mobiler, bemötande av oönskat beteende m.m.</p>	<p>I uppstart av ht 23 samt fortlöpande under läsåret 23/24.</p>	<p>Arbetslaget använder arbetslagstid till att planera aktiviteter, förhållningssätt och rutiner som ska gälla i klasserna.</p>	<p>Arbetslagen</p>
<p>Arbeta med normer i undervisningen för att motverka att parallella/icke-önskvärda normer ska uppstå eller bibehållas på skolan.</p>	<p>Kontinuerligt arbete under läsåret.</p>	<p>Arbeta mer med kapitel 1 och 2 i läroplanen. I ämnesundervisning men även på mentorstid. En översyn av kursplaner för att se hur de olika ämnena kan</p>	<p>Biträdande rektor/rektor Arbetslagen</p>

		lyfta och diskutera normer.	
Planerade förebyggande åtgärder på Tunaholmsskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
<p>Språkbruk</p> <p>Medvetandegöra språkets betydelse för trygghet och studiero och förtydliga vad oönskat kränkande språkbruk kan leda till.</p> <p>Vidare hur diskrimineringsgrunderna är kopplade till samhällets lagar i stort samt till brottsbalken.</p>	<p>I uppstart ht 23 vid samtal om ordningsregler</p> <p>-I uppstart ht 23 och vt 24 vid genomgång av plan mot diskriminering och kränkande behandling.</p> <p>Löpande arbete följs upp i arbetslagens kvalitetsverktyg.</p>	<p>Kartlägga språkbruket i klasserna samt upprätta en handlingsplan för likvärdigt arbete och samhandling för ett bättre språkbruk t.ex:</p> <p>-Specificera oönskat språkbruk med ordexempel i samtal med eleverna om språkbruk som del av skolans ordningsregler.</p> <p>-ta upp språkbruk vid genomgång av plan mot diskriminering och kränkande behandling.</p> <p>- säga till direkt vid kränkande språkbruk och be eleven använda andra ord.</p> <p>- avbryta skojbråk omedelbart</p> <p>Trygghetsteamet gör lektionsinslag/genomgång i åk 7 kring hur diskrimineringsgrunderna och kränkningar är kopplade till samhällets lagar i stort samt till brottsbalken.</p>	<p>Arbetslagen i samråd med kurator.</p> <p>Bitr.rektor och skolkurator</p>

Fokus på sexualitet, samtycke och relationer och aktivt arbete med sexuell läggning och heteronormen	Kontinuerligt under läsåret 23/24	Kartläggning och planering inom ämnen hur området berörs i respektive ämne och ämnesintegrerat.	Biträdande rektor/kurator Lärare/kurator
Sexuella trakasserier	Kontinuerligt arbete under läsåret 23/24	Planering av undervisning i respektive ämne för att öka elevernas medvetenhet om vad sexuella trakasserier är och vilka konsekvenser det kan medföra för den som blir utsatt och den som utsätter.	Lärare/kurator

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

De två planerna, årlig plan mot kränkande behandling samt likabehandlings-plan mot diskriminering och trakasserier, sammanförs i ett dokument i enlighet med riktlinjer från BEO. <http://korta.nu/n75r4> . Planen har upprättats och förankrats genom dialog i olika forum.

4.1 Barns/elevs delaktighet

Eleverna är delaktiga i planen genom bland annat elevskyddsombudens delaktighet i skyddsronder och trygghetsvandringar på skolan, samt resultatet av de trygghetsenkäter alla elever besvarar. En förenklad version av planen presenteras sedan i alla klasser och eventuella synpunkter och kommentarer diskuteras i klasserna.

4.2 Medarbetares delaktighet

Personalen¹ utvärderar innevarande plan i slutet av vårterminen. Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor tillsammans med biträdande rektor och kurator upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

¹ Lärare, elevassistenter, resurspedagoger, fritidsledare, professioner i Elevhälsoteamet, skolrestaurangens personal, lokalvårdare, vaktmästare, rektor, biträdande rektor

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Vårdnadshavare erbjuds möjlighet att diskutera och kommentera innehållet i planen under föräldramöten. Planen läggs också ut på Infomentor där möjlighet till återkoppling och kommentarer finns.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. Det operativa arbetet leds av biträdande rektor på delegation av rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

5.1 Rutin vid konflikt mellan elever

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela elevers mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda elever (använd gärna dokument ”Samtalsmetodik vid kränkingsärende”).	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera kort i berörda elevers loggar om händelsen och om det som överenskommit.	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda elever. Berätta om händelsen och hur skolan hanterat det samt dokumentera kort samtalet i berörda elevers loggar.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning till rektor via Draftit ² . Anmälan görs genom att klicka på ”verktyg och länkar” på Navet ”Kränkningsanmälan barn/elev”.	All personal
2.	Informerar berörda elevers mentorer.	All personal
3.	Informera berörda elevers vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att skolans Trygghetsteam kommer att utreda kränkningen enligt rutin. (se plan mot diskriminering och kränkande behandling punkt 5.2)	Mentor
4.	Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Mentor/arbetslag
5.	Samtal med berörda elever om kränkningen.	Trygghetsteamet i första hand, eventuellt efter delegering mentor eller annan pedagog.
6.	Åtgärder/insatser sätts in.	Trygghetsteam
7.	Samtal med berörda elevers vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Trygghetsteam
8.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Trygghetsteam/mentor /annan pedagog
9.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Trygghetsteam
10.	Om kränkning inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra	Trygghetsteam

² Draftit är ett digitalt dokumentationssystem

	professioner eller externa myndigheter.	
--	---	--

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Elev/personal meddelar rektor, vårdnadshavare eller annan personal att elev blir kränkt av personal.	Elev/personal
2.	Samtal med berörd elev och personal om kränkningen.	Rektor
3.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen och dokumentera samtalet.	Rektor
4.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
5.	Åtgärder/insatser sätts in.	Rektor
6.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
7.	Om kränkning upphör avslutas ärendet.	Rektor
8.	Om kränkning inte upphör kontaktas grundskolechefen eller personalenheten.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ³ utsätter elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera grundskolechef

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar elev

Informera grundskolechef

5.6 När verksamheten⁴ diskriminerar elev

Informera grundskolechef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{3,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{4,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna

och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar digital anmälan till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet <https://navet.mariestad.se/service-support-och-stod-i-arbetet/sjalvservice-blanketter-och-mallar/sjalvservice-och-blanketter/utbildningsforvaltningens-blanketter>